

POSUDEK OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazeč

Mgr. Kateřina Zábrodská, Ph.D.

Habilitační práce

Occupational well-being among Czech university faculty
doc. PhDr. Petr Hlad'o, Ph.D.

Oponent

**Pracoviště oponenta,
institute**

Ústav pedagogických věd, Filozofická fakulta,
Masarykova univerzita

Autorka předložené habilitační práce – Mgr. Kateřina Zábrodská, Ph.D. – je v české odborné komunitě vnímána a oceňována jako významná nositelka témat zaměřených na akademické pracovníky v terciárním vzdělávání. K posouzení předložila anglicky psanou habilitační práci s názvem *Occupational well-being among Czech university faculty*. Spis je souborem sedmi empirických studií publikovaných v relevantních recenzovaných odborných periodických doplňený o shrnující úvod a diskuzi (zahrnující diskuzi dopadů poznatků pro praxi, limity práce a návrhy pro další výzkum). Práce čítá 263 stran autorského textu, z čehož asi 90 % připadá na publikované časopisecké studie. Jednotlivé studie vznikly v rámci řešení projektů podpořených Grantovou agenturou ČR a Kateřina Zábrodská je jejich hlavní autorkou (studie 1, 3, 5, 6) či spoluautorkou (studie 2, 4, 7). Autorský podíl uchazečky je v habilitační práci řádně doložen (s. 18–19).

Aktuálnost a relevantnost tématu pro daný obor

Habilitační práce je výsledkem přibližně desetileté, převážně empiricko-výzkumné práce Kateřiny Zábrodské zaměřené na pracovní podmínky, šikanu na pracovišti, syndrom vyhoření a well-being (WB) zaměstnanců v terciárním vzdělávání. Téma habilitační práce je tudíž logickým vyústěním dlouhodobé činnosti a vědeckého vývoje autorky. Závažnost tématu a jeho odborné zarámování autorka prokazuje mj. v úvodní části habilitační práce (*Introduction and author's commentary*), ale obvykle i v úvodu konkrétních studií. Tematické zaměření habilitační práce je dle mého názoru aktuální, neboť v českém prostředí dochází v posledních dvou dekádách k zásadním proměnám v pracovních požadavcích na akademické pracovníky s akcentem na jejich akademický výkon, což se může nepříznivě projevat v jejich pracovním a duševním zdraví. Habilitační práce má tudíž potenciál přinést empiricky podložené poznatky, na jejich základě by bylo možné přinést návrhy pro podporu pracovního zdraví akademiků.

Přístup k řešení

Empirické studie jsou v souladu s aktuálními poznatky v oboru zaměřeny na tři specifické komponenty pracovního WB akademických pracovníků, resp. pracovní WB je na základě pečlivé analýzy konceptualizován třemi vzájemně propojenými dimenzemi: pracovní spokojeností; pracovní angažovaností; pracovním stresem a syndromem vyhoření. Práce je založena na výborné znalosti zahraničních zdrojů. Autorčina obeznamenost s nimi se pozitivně promítá do kvality zpracování teoretických východisek (uvažování o vztazích mezi proměnnými je vhodně teoreticky rámováno např. JD-R modelem), do formulace výzkumných cílů, volby metodologie a následně do diskuze výsledků.

Práce jako celek směřuje k naplnění čtyř dobře vyargumentovaných vědeckých cílů definovaných na základě identifikovaných mezer ve vědeckém poznání: (1) posoudit úroveň pracovního WB u vzorku českých akademických pracovníků; (2) prozkoumat, jak pracovní požadavky a zdroje ovlivňují syndrom vyhoření a další dimenze WB; (3) prozkoumat výskyt a formy specifických psychosociálních rizik šikany na pracovišti; (4) zjistit jak se organizační kultura na českých univerzitách promítá do pracovního WB. Stanovení cílů habilitační práce považuji za adekvátní, jsou v souladu s pojetím habilitačního spisu jako celku, v němž autorka předkládá mnohé nové poznatky upřesňující a rozvíjející poznání problematiky tématu, získané na základě vlastní výzkumné práce.

Použitá metodologie

Autorka v habilitační práci prezentuje šest kvantitativních studií (studie 1–5 a 7) založených na dotazníkových šetřeních a odpovídajících statistických procedurách. Použité metody odpovídají povaze zkoumaných jevů. Metodologie je v kvantitativních studiích zvolena účelně a je precizně popsána (způsob vzorkování, použité nástroje příp. ověření jejich psychometrických vlastností, statistické postupy). Kvantitativní studie jsou postaveny na rozsáhlém vzorku respondentů. Autorka svojí prací prokazuje odpovídající zvládnutí kvantitativní metodologie.

Jedna kvalitativní studie (studie 6) využívá tzv. kolektivní biografii. Popis metodologie využitý v této studii je poměrně hutný. V rámci obhajoby by autorka mohla stručně popsat použitý analytický postup a zhodnotit přínosy a rizika kolektivní biografie při zkoumání šikany na pracovišti.

Přínos práce a uplatnitelnost výsledků pro rozvoj oboru a v praxi

Publikované studie Kateřiny Zábrodské zahrnuté do předložené habilitační práce přináší řadu nových poznatků a rozšiřují tak stav vědeckého poznání v psychologii. Sama akceptace studií k publikování v renomovaných odborných časopisech svědčí o tom, že studie mají vysokou kvalitu a jsou přínosem pro obor. Hodný zdůraznění je rovněž fakt, že většina studií získala významný publikační ohlas v zahraniční odborné komunitě (dle citací v mezinárodní časopisecké databázi WoS/Scopus) a ovlivnila tak mezinárodní odborný diskurz v oblasti duševního zdraví akademických pracovníků.

Kateřina Zábrodská hlavní poznatky diskutuje a zamýšlí se nad jejich využitím v praxi i v dalším výzkumu (viz *General discussion*, s. 246–256). Syntetizující diskuze je podle mého názoru velmi dobře zpracována, systematicky shrnuje hlavní výsledky, diskutuje je v kontextu představených teorií a nastiňuje cesty, jakými by bylo možné s empirickými poznatky naložit v praxi.

Přestože studie nejsou v habilitační práci řazeny chronologicky, ale tematicky, v průběhu času je patrný značný posun v odborné úrovni studií, jejich zpracovanosti, analytických postupech i v práci s výsledky. Později publikované kvantitativní studie jsou postaveny na pokročilých statistických procedurách (např. SEM ve studiích 3 a 4 nebo shlukové analýze ve studii 7). Uvedené skutečnosti poukazují na kontinuální odborný růst Kateřiny Zábrodské.

Formální úprava a jazyková úroveň práce

Habilitační práce je jako celek kvalitní nejenom po stránce odborné, ale i po stránce formální a jazykové. Je psána kultivovaně, čtivě a splňuje časopisecké standardy pro anglicky psané studie. Na základě pečlivého prostudování mohu konstatovat, že práce je v souladu s formálními požadavky kladenými na habilitační práce z hlediska jejího rozsahu, struktury, z hlediska použitých stylistických i jazykových prostředků a práce se zdroji.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

- 1) Který z prezentovaných poznatků považujete pro vědecký diskurz v oblasti WB akademických pracovníků za nejpřínosnější a proč?
- 2) Přináší habilitační práce nové poznatky, které by bylo nyní vhodné prozkoumat do hloubky s využitím kvalitativního přístupu?
- 3) Jak vysvětľujete zjištění, že pracovní spokojenost a pracovní motivaci akademických pracovníků ovlivňují především pracovní zdroje?

Závěr

Habilitační práce Mgr. Kateřiny Zábrodské Ph.D. s názvem „Occupational well-being among Czech university faculty“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Sociální psychologie.

Brno dne 16. 9. 2022

Petr Hlad'o